

Sygn. akt II Ca 534/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 20 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Vogt
Sędziowie:	SSO Henryk Haak (spr.) SSO Marian Raszewski
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Wajgielt

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2014 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa D. P. (1)

przeciwko J. K. (1) , J. K. (2)

o zapłatę oraz o zmianę świadczeń z umowy dożywocia na rentę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 30 lipca 2013r. sygn. akt I C 20/09

I. oddala apelację,

II. nie obciąża powódki kosztami sądowymi postępowania apelacyjnego,

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanych kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt II Ca 534/13

(...)

W sprawie z powództwa D. P. (1) przeciwko J. K. (1) i J. K. (2) o zapłatę oraz o zmianę świadczeń z umowy dożywocia na rentę, sygn. akt I C 20/09, wyrokiem z dnia 30 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu zasądził od pozwanych J. K. (1) i J. K. (2) solidarnie na rzecz powódki D. P. (1) kwotę 26.755 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty za okres od dnia 1 czerwca 2006 r. do dnia 31 marca 2013 r. (pkt I), zmienił uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia wynikające z umowy o dożywocie z dnia 10 grudnia 2004r. za wyjątkiem

służebności dożywotniego mieszkania, kosztów związanych z ogrzewaniem budynku i opłatami eksploatacyjnymi, na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień i z tego tytułu zasądził od pozwanych J. K. (1) i J. K. (2) solidarnie na rzecz powódki D. P. (1) rentę w wysokości 716 zł miesięcznie, poczynając od miesiąca kwietnia 2013r., płatną do dnia 10 – tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności którejkolwiek z rat (pkt II), zasądził od pozwanych J. K. (1) i J. K. (2) solidarnie na rzecz powódki D. P. (1) kwotę 64 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty za okres od dnia 1 kwietnia 2013r. do dnia 31 lipca 2013r. (pkt III), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt IV), nakazał pobrać od powódki D. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 1.625,22 zł tytułem częściowych kosztów opinii biegłego (pkt V) oraz orzekł o pozostałych kosztach postępowania (pkt VI – VIII).

Rozpatrując powyższą sprawę Sąd Rejonowy ustalił m.in., że w dniu 10 grudnia 2004 r. pomiędzy powódką a R. K.i U. K.zawarta została umowa o dożywocie, zgodnie z którą powódka przeniosła na rzecz państwa K.własność nieruchomości położoną w miejscowości Z.C., dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...), a R. K.i U. K.zobowiązali się zapewnić powódce dożywotnie utrzymanie polegające na przyjęciu jej jako domownika, dostarczeniu jej wyżywienia, ubrania, mieszkania wraz z dostarczeniem energii i ciepła, zapewnienia odpowiedniej pomocy i pielęgnowaniu w chorobie oraz sprawieniu jej własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom, a nadto ustanowili na rzecz powódki służebność mieszkania - zajmowanego przez nią dotychczas całego piętra położonego na nieruchomości budynku wraz z prawem do używania kuchni, łazienki i wc. W dniu 24 kwietnia 2006 r. R. K.i U. K.przenieśli własność nieruchomości na rzecz J.J. K. (2). Pomiędzy powódką a pozwanymi - podobnie jak pomiędzy poprzednimi właścicielami nieruchomości - istnieje konflikt, który utrudnia wspólną egzystencję i wywiązywanie się stron z obowiązków wynikających z umowy o dożywocie.

Od 2005 r. powódka konsekwentnie odmawiała ówczesnym właścicielom nieruchomości, a następnie pozwanyemu dostępu do kotłowni i sama ogrzewała zajmowaną nieruchomość. W 2010 r. pozwani wyrazili chęć wymiany znajdującego się w kotłowni pieca i wykonywania obowiązków związanych z ogrzewaniem budynku. Dokonali zakupu nowego urządzenia, które jednak wobec wyraźnego sprzeciwu powódki nie zostało w kotłowni zamontowane. Pozwani wnieśli przeciwko powódce powództwo windykacyjne. Prawomocnym wyrokiem Sąd Rejonowy w Kaliszu nakazał D. P. (1), aby wydała państwu K. części nieruchomości, co do których uniemożliwiała im wcześniej dostęp, w tym kotłownię. Orzeczenie to zostało wyegzekwowane w toku egzekucji sądowej. Po tym fakcie powódka ponownie zamknęła drzwi i nadal uniemożliwia pozwanyemu wejście do kotłowni.

Wartość świadczeń należnych powódce D. P. (1) od pozwanych z tytułu umowy dożywocia za wyjątkiem kosztów pogrzebu i kosztów związanych z ogrzewaniem mieszkania powódki za okres od 1 maja 2006 roku do dnia 31 marca 2013 r. wynosi 59.355 zł.

Wartość powtarzających się świadczeń należnych powódce od pozwanych zgodnie z umową dożywocia polegających na dostarczaniu wyżywienia, ubrania oraz zapewnieniu odpowiedniej pomocy i pielęgnowaniu w chorobie wynosi 716 zł miesięcznie.

Mając na uwadze ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy zważył, że zgodnie z dyspozycją przepisu art. 910 § 2 k.c. od dnia nabycia przedmiotowej nieruchomości pozwani zostali solidarnie zobowiązani do uiszczania na rzecz powódki świadczeń wynikających z zawartej przez nią umowy o dożywocie. Z uwagi na zaistniały pomiędzy powódką a pozwanymi konflikt, znaczna część tychże świadczeń nie była przez pozwanych faktycznie wykonywana, co implikowało do zasądzenia od pozwanych na rzecz powódki odszkodowania, stanowiącego równowartość nieuiszczonych świadczeń. Ustalając tę wartość Sąd Rejonowy oparł się na wnioskach wynikających z uzupełniającej pisemnej opinii biegłej U. Ź. z dnia 11 marca 2013 r. oraz na uzupełniającej opinii ustnej złożonej przez biegłą U. Ź. na rozprawie w dniu 16 lipca 2013 r. Dokonując stosownego wyliczenia biegła wskazała, że wartość świadczeń należnych powódce od pozwanych w niniejszej sprawie na podstawie § 5 umowy o dożywocie z dnia 10 grudnia 2004 r., za wyjątkiem kosztów pogrzebu oraz kosztów ogrzewania mieszkania, dożywotnik za okres od dnia 1 maja 2006 roku do dnia 31 marca 2013 r. wyniosła łączną sumę 59.335 zł.

W ocenie Sądu Rejonowego kwota odszkodowania należnego powódce nie powinna obejmować wartości świadczenia polegającego na ogrzewaniu budynku mieszkalnego zajmowanego przez powódkę, albowiem nie wywiązywanie się przez pozwanych z tego obowiązku wynikało z uniemożliwienia przez powódkę pozwany wywiązania się z nałożonego na nich obowiązku, noszącej znamiona złej woli, co sprawia, że zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki odszkodowania, które uwzględniałoby w sobie także koszty ogrzewania nieruchomości, byłoby rażąco niesprawiedliwe. Od wartości świadczeń należnych powódce od pozwanych Sąd Rejonowy odliczył kwoty, które pozwani uiszcili powódce w toku niniejszego postępowania w ramach realizacji postanowień w przedmiocie zabezpieczenia powództwa w łącznej kwocie 31.200 zł, oraz kwotę, którą pozwani uiszcili na przez powódki dobrowolnie na początku 2010 r. w wysokości 1.400 zł. W wyniku tego Sąd Rejonowy ustalił należne powódce odszkodowanie na kwotę 26.755 zł (59.335 zł - 31.200 - 1.400), co znalazło swój wyraz w punkcie I sentencji wyroku.

W punkcie II sentencji wyroku Sąd Rejonowy rozstrzygnął żądanie powódki dotyczące zamiany przysługujących jej na mocy umowy dożywocia uprawnień na dożywotnią rentę. Sąd Rejonowy uznał, że żądanie to znajduje częściowe uzasadnienie na podstawie przepisu art. 913 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli z jakichkolwiek powodów wytworzą się między dożywnikiem a zobowiązanym takie stosunki, że nie można wymagać od stron, żeby pozostawały nadal w bezpośredniej ze sobą styczności, sąd na żądanie jednej z nich zamieni wszystkie lub niektóre uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień. W ocenie Sądu Rejonowego charakter relacji pomiędzy powódką a pozwany w wyraźny sposób utrudnia wykonywanie obowiązków wynikających z umowy o dożywocie i uzasadnia zamianę uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę. Sąd Rejonowy uznał jednak, że istniejące pomiędzy stronami relacje uzasadniają zamianę takich uprawnień jak dostarczanie uprawnionej wyżywienia, ubrania oraz zapewnienia jej pomocy oraz pielęgnowaniu w chorobie. Występujący konflikt już od chwili, gdy powodowie stali się właścicielami nieruchomości, w zasadzie uniemożliwił wykonywanie powyższych zobowiązań. Nie ma przy tym widoków na to, by sytuacja w tym zakresie uległa poprawie. Tym bardziej więc nie można od stron wymagać wspólnego zamieszkiwania. W ocenie Sądu przedmiotowe uprawnienia winny być więc zamienione na dożywotnią rentę. Zdaniem Sądu I instancji nie ma natomiast przeszkód, by powodowie ponosili koszty związane z utrzymaniem nieruchomości, a polegające na płaceniu bieżących rachunków, zwłaszcza że zobowiązanie to - mimo konfliktu - było przez nich w znaczącej części wykonywane. Tym samym relacje między stronami nie uzasadniają zamiany na rentę zobowiązań związanych z utrzymaniem mieszkania, w tym dostarczaniu powódce ciepła i energii. W ocenie Sądu Rejonowego nie ma też racjonalnych przeciwwskazań do tego, żeby pozwani wykonywali ciężący na nich obowiązek związany z ogrzewaniem nieruchomości, co wynika z faktu, że pozwani są ludźmi młodymi, przebywającymi często na terenie przedmiotowej nieruchomości i deklarującymi chęć opalania budynku, co sprawia, że takie zadanie będą mogli z powodzeniem realizować. Nadto Sąd Rejonowy wskazał, że pozwani jako właściciele nieruchomości mają swój żywotny interes w tym, aby móc decydować o sposobie zapewnienia właściwego ogrzewania w budynku. Do ich zakresu uprawnień należy w szczególności to, jaki piec i jaki materiał opałowy zastosować. Winni więc mieć swobodę w dostępie do kotłowni i możliwości zamontowania wybranego przez siebie pieca, zwłaszcza że ustanowiona na rzecz powódki służebność mieszkania nie obejmuje kotłowni.

Ustalając wartość uprawnień podlegających zamianie na dożywotnią rentę Sąd I instancji uznał wnioski wynikające ze sporządzonej w toku sprawy opinii biegłego, według której wartość przysługujących powódce z tytułu umowy o dożywocie świadczeń, z wyłączeniem kosztów związanych z ogrzewaniem budynku i opłatami eksploatacyjnymi, stanowi kwotę 716 zł miesięcznie, na którą składają się koszty dostarczenia pożywienia - 413 zł miesięcznie, dostarczanie ubrania - 49 zł miesięcznie oraz zapewnienie odpowiedniej pomocy i pielęgnacji w chorobie - 254 zł miesięcznie. W ocenie Sądu I instancji świadczenie w takiej wysokości winno przyczynić się do zaspokojenia potrzeb powódki i odpowiada wartości określonych w umowie o dożywocie świadczeń, które zostały zamienione na rentę. Sąd Rejonowy podkreślił przy tym, że przedmiotowa renta stanowi ekwiwalent za zamienione świadczenia i w tym znaczeniu nie ma charakteru alimentacyjnego, lecz jest swoistym zamiennikiem - świadczeniem pieniężnym należnym dożywnikowi w zamian za niewykonywanie obowiązków pierwotnie określonych w umowie dożywocia, obliczonym

na podstawie wartości tychże świadczeń. Nadto Sąd Rejonowy uznał, że za ustaleniem jej wysokości w innej wysokości nie przemawiają żadne inne wyjątkowe okoliczności.

Z uwagi na ustalenie renty w powyższej wysokości od kwietnia 2013 r. oraz mając na uwadze fakt, że w okresie od kwietnia 2013 r. do lipca 2013 r. – tj. do dnia wydania zaskarżonego wyroku – pozwani uiszczali na rzecz powódki kwotę 700 zł tytułem zabezpieczenia powództwa, w punkcie III zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powódki skapitalizowaną rentę w kwocie 64 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy przyznaną powódce rentą a wysokością uiszczonych na jej rzecz w tym okresie świadczeń. Kwota ta została zasądzona z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty, mając na uwadze wyliczenie przez biegłą odszkodowania według cen na dzień sporządzania opinii (cen aktualnych).

Apelację od powyższego orzeczenia (uzupełnioną pismem procesowym pełnomocnika procesowego z dnia 3 września 2013 r.) wniosła powódka zaskarżając je w punktach I – V i zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c.; art. 232 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. i art. 236 k.p.c. w zw. art. 380 k.p.c.; błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy; naruszenie prawa materialnego, tj. art. 913 § 1 k.c. w zw. z art. 914 k.c.

Powołując się na powyższe uchybienia powódka wniosła o zmianę wyroku poprzez zasądzenie od pozwanych J. K. (1) i J. K. (2) solidarnie na rzecz powódki D. P. (1) kwoty 102.496 zł, w miejsce orzeczonej w punkcie I zaskarżonego wyroku kwoty 26.755 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty za okres od 1 czerwca 2006 roku do dnia 31 marca 2013 roku; zmianę uprawnień objętych treścią prawa dożywocia wynikających z umowy o dożywocie z dnia 10 grudnia 2004 r. za wyjątkiem służebności dożywotniego mieszkania na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień i z tego tytułu zasądzenie od pozwanych J. K. (1) i J. K. (2) solidarnie na rzecz powódki D. P. (1) renty w wysokości 1.800 zł, w miejsce orzeczonej w punkcie II zaskarżonego wyroku renty w wysokości 716 zł, miesięcznie płatnej do dnia 10 każdego miesiąca poczynając od 1 lipca 2013 r. wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia płatności którejkolwiek z rat; zasądzenie od pozwanych J. K. (1) i J. K. (2) solidarnie na rzecz powódki D. P. (1) kwoty 7.200 zł, w miejsce orzeczonej w punkcie III zaskarżonego wyroku kwoty 64 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty za okres od 1 kwietnia 2013 roku do dnia 31 lipca 2013 roku, albo o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Ponadto na podstawie art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. apelująca wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego na okoliczność ustalenia wartości świadczeń należnych powódce od pozwanych na podstawie § 5 umowy o dożywocie oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Uzasadniając ten zarzut apelująca podniosła, że Sąd I instancji nie dokonał wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i ocenił go z naruszeniem zasady swobodnej oceny materiału dowodowego przez bezkrytyczne przyjęcie opinii biegłego sądowego, jak również oparł orzeczenie jedynie na podstawie zeznań pozwanych oraz ich świadków, a odmawiając wiarygodności dowodom zaprezentowanym przez powódkę, w szczególności pominięciu dowodów z dokumentów w postaci rachunków i faktur przedłożonych przez powódkę, z których wynikają rzeczywiste wydatki powódki objęte treścią umowy o dożywocie z dnia 10 grudnia 2004 r.

Z zarzutem tym nie można się zgodzić. Jak wynika z motywów zaskarżonego orzeczenia Sąd I instancji obszernie uzasadnił, z jakich powodów oparł swoje rozstrzygnięcie na opiniach biegłej sądowej U. Ż.. Analiza tych opinii wskazuje, że należy uznać za słuszne stanowisko Sądu I instancji, iż przedmiotowe opinie zostały sporządzone w sposób, który uprawnia dokonanie na ich podstawie ustalenia wiadomości specjalnych potrzebnych do rozstrzygnięcia

niniejszej sprawy. Jak wynika z treści tych opinii, zostały one sporządzone na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach spraw sądowych o sygn. akt I C 20/09 i I C 776/06, toczącej się z powództwa D. P. (2) przeciwko R. K. i U. K., oględzin spornej nieruchomości oraz wszystkich przedłożonych przez powódkę - do czasu sporządzenia opinii - dokumentach w postaci dowodów opłat za media, które zostały szczegółowo wskazane. Z opinii tych wynika, że podstawę określenia kosztów wyżywienia powódki stanowiły dane opracowane przez Instytut Pracy i (...) nad poziomem i strukturą wyżywienia w Polsce oparte na badaniach Departamentu Statystyki (...), które zostały zawarte w (...) o wynikach badań nad poziomem zmodyfikowanego minimum socjalnego w marcu i czerwcu 2012 roku, W., 13 września 2012 r. Podane przez Instytut koszty zabezpieczają godziwy poziom życia, poprzez ujęcie kosztów utrzymania gospodarstw domowych uwzględniających podstawowe potrzeby bytowe – konsumpcyjne w tzw. koszyku żywnościowym. Jednocześnie biegła wskazała, że dokonała wyliczenia kosztów zakupu produktów wchodzących w skład przedmiotowego koszyka w gospodarstwie domowym dla trzyosobowej rodziny, przy przyjęciu rynkowych cen detalicznych oraz inflacji do pierwszego kwartału 2013 r.. Dodatkowo biegła założyła, że powódka z uwagi na swój wiek i stan zdrowia może posiadać wyższe wymagania co do struktury koszyka żywności i na tej podstawie zwiększyła wysokość kosztów wyżywienia o 20 %. Nadto do kosztów zakupu wyżywienia biegła doliczyła koszty energii niezbędnej do przygotowania posiłków oraz koszt transportu żywności dwa razy w tygodniu. Na podstawie badań Instytutu Pracy i (...) biegła wyliczyła także koszt odzieży i obuwia powódki. Dokonując z kolei wyliczenia kosztów zakupu leków przez powódkę, biegła oparła się na załączonych dowodach ich zakupu w latach 2009 – 2011, na podstawie których wyliczyła średni miesięczny koszt zakupu leków w okresie 3 – ch lat, który został powiększony o współczynnik waloryzacyjny. Z uwagi przy tym na fakt, że otrzymany w ten sposób koszt był niższy od wskazanego w powołanych badaniach Instytutu Pracy i (...), biegła podwyższyła ten koszt do wskazanego przez Instytut, a następnie biegła powiększyła go o wskaźnik inflacyjny.

Z powyższych rozważań wynika jednoznacznie, że kwestionowane przez apelującą opinie zostały oparte na wszechstronnym i rzetelnym materiale źródłowym, przy zastosowaniu wszystkich należnych metod, a przy tym zostały wyczerpująco i przekonująco umotywowane. Biegła w swojej opinii uwzględniła wszelkie świadczenia, które przysługiwały powódce w ramach obowiązku dostarczania jej wyżywienia, odzieży oraz odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie, przy uwzględnieniu waloryzacji tych świadczeń oraz czynnika inflacyjnego, uwzględniając wszystkie dokumenty przedłożone przez powódkę do czasu sporządzenia opinii, a w sytuacji, w której rzeczywiste wydatki zostały udokumentowane w niższej wysokości od wskazanej w badaniach Instytutu Pracy i (...) – zawyżyła wartość świadczeń do zalecanej w tych badaniach. Podnoszona przez powódkę okoliczność, że dokonuje zakupu ponad ustalony w ten sposób standard, dysponując środkami pieniężnymi pochodzącymi ze świadczenia emerytalnego, nie może stanowić podstawy dokonania w tym zakresie innych ustaleń. W tym miejscu należy zgodzić się z apelującą, że treścią i celem umowy o dożywocie jest dbanie o dożywotnika jak o domownika, jednak właśnie to takie ujęcie zakłada, że dożywotnikowi należą się świadczenia, które otrzymywałby będąc we wspólnym gospodarstwie domowym ze zobowiązanymi. Pozwani nie są zatem zobowiązani do uiszczania świadczeń, które przysługują osobie samodzielnie prowadzącej gospodarstwo domowe, zwłaszcza że nie ponoszą wyłącznej winy za charakter relacji między stronami. Nie stanowi takiej podstawy także podnoszona przez apelującą okoliczność, że w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Kaliszu o sygn. akt I C 776/06, pomiędzy powódką a R. i U. małżonkom (...), 2008 r. sporządzona została opinia innego biegłego, w której ustalono wartość tych świadczeń na kwotę 1.017,00 zł. Opinia sporządzona w jednej sprawie nie jest bowiem wiążąca dla innej sprawy, chociażby dotyczyła zbliżonych kwestii.

Należy zatem zgodzić się ze stanowiskiem Sądu I instancji, że przeprowadzone w sprawie opinie posiadają wszystkie przemyślenia warunkujące uznanie ich za miarodajne do rozstrzygnięcia na ich podstawie niniejszej sprawy.

W tym stanie rzeczy nie można zgodzić się ze stanowiskiem apelującej, jakoby Sąd I instancji bezkrytycznie oparł swoje rozstrzygnięcie na wnioskach wynikających z przedmiotowych opinii, oraz jedynie na podstawie zeznań pozwanych oraz ich świadków.

Jako niezasadny należy także poczytać zarzut apelującej, że Sąd I instancji niezasadnie odmówił wiarygodności dowodom zaprezentowanym przez powódkę, w szczególności pominął dowody z dokumentów w postaci rachunków i faktur przedłożonych przez powódkę, z których wynikają rzeczywiste wydatki powódki objęte treścią umowy

o dożywocie z dnia 10 grudnia 2004 r. Należy zauważyć, że z motywów zaskarżonego orzeczenia jednoznacznie wynika, że Sąd I instancji w istocie nie odmówił wiary przedmiotowym dowodom, lecz nadał tym dowodom inne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Jak wynika bowiem z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, Sąd I instancji uznał, że podstawę wyliczenia renty stanowiącej zamiennik uprawnień wynikających z umowy o dożywocie stanowi rzeczywista wartość tych świadczeń, a nie wysokość tych świadczeń ustalona według kryteriów ustalania świadczeń alimentacyjnych, a więc przy uwzględnieniu między innymi wszystkich usprawiedliwionych potrzeb zobowiązanego. Tym samym ponoszenie przez powódkę wyższych kosztów nie jest przesądzające dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

W konsekwencji powyższych rozważań należy uznać, że nie zasługuje na uwzględnienie również zarzut apelującej naruszenia przez zaskarżone orzeczenie art. 232 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. i art. 236 k.p.c. w zw. art. 380 k.p.c. poprzez niedopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego i nie rozpoznanie w tym zakresie wniosku powódki, które miało – w ocenie apelującej – istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Wobec uznania przez Sąd I instancji, że przeprowadzone w sprawie opinie w dostateczny sposób wyjaśniają okoliczności specjalne niezbędne do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego, w celu ustalenia tych samych okoliczności, co poprzednia opinia, nie znajdowało żadnego uzasadnienia, gdyż zmierzałoby jedynie do ustalenia tych okoliczności w sposób zgodny ze stanowiskiem apelującej.

Nadto wobec powyższych rozważań nie zasługuje również na uwzględnienie zarzut apelującej dotknięcia zaskarżonego orzeczenia błędem w ustaleniach faktycznych mającym istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy w postaci ustalenia wartości świadczeń na rzecz powódki w oderwaniu od aktualnych cen rynkowych oraz niewłaściwym ustaleniu wysokości wydatków ponoszonych przez powódkę, a w konsekwencji rażącego zaniżenia wysokości dożywotniej renty.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez zaskarżone orzeczenie prawa materialnego, tj. art. 913 § 1 k.c. w zw. z art. 914 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie tych przepisów do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, a polegający na tym, że Sąd I instancji nie zmienił uprawnień objętych treścią prawa dożywocia, tj. kosztów związanych z ogrzewaniem budynku i opłatami eksploatacyjnymi w sytuacji, gdy koszty te de facto ponosi powódka, oraz biorąc pod uwagę fakt, że strony pozostają w takim konflikcie, że ich bezpośrednia styczność nie jest możliwa, a tym samym niemożliwe jest jednoczesne korzystanie ze wspólnych pomieszczeń, w tym kotłowni oraz biorąc pod uwagę, że pozwani nie wywiązują się z umowy o dożywocie, Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji zasadnie przyjął, że pozwani będą samodzielnie, w prawidłowy sposób, ogrzewać budynek mieszkalny oraz pokrywać koszty związane z ociepleniem budynku, jak również, że charakter relacji między stronami nie stoi na przeszkodzie pozostawieniu wykonywania tego obowiązku w gestii pozwanych. Sąd Okręgowy w pełni podziela w tym względzie argumenty Sądu I instancji przytoczone na uzasadnienie takiego ustalenia i rozstrzygnięcia, czyniąc je własnymi. Dodatkowo jedynie należy wskazać, że w razie niewłaściwego wywiązywania się przez pozwanych z tego obowiązku, powódce nadal będą przysługiwały środki prawne do egzekwowania swojego uprawnienia.

W zakresie natomiast podnoszonego przez apelującą zarzutu naruszenia przez zaskarżone orzeczenie art. 914 k.c. poprzez jego niezastosowanie, tj. nieuwzględnienie dyspozycji tego przepisu, zgodnie z którą w sytuacji zbycia przez zobowiązanego z tytułu umowy o dożywocie otrzymanej nieruchomości, dożywotnikowi przysługuje uprawnienie żądania zamiany prawa dożywocia na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tego prawa, niezależnie od rodzaju i charakteru stosunków pomiędzy dożywotnikiem a nabywcami nieruchomości, co miałyby przemawiać za uprawnieniem do żądania zamiany wszystkich uprawnień objętych umową o dożywocie, należy zauważyć, że celem tego przepisu jest ustanowienie dodatkowej, a zarazem wystarczającej przesłanki aktualizującej uprawnienie dożywotnika do zamiany dożywocia na rentę, jednak zamiana prawa dożywocia na dożywotnią rentę oraz ustalanie wartości prawa dożywocia odbywa się na tych samych zasadach jak przy zamianie dożywocia na rentę w świetle art. 913 § 1 k.c. (zob. E. Niezbecka, Komentarz do art. 914 Kodeksu cywilnego, Lex 2010).

O nie obciążeniu powódki kosztami postępowania apelacyjnego orzeczono na postawie art. 102 k.p.c.

O zasądzeniu od powódki na rzecz pozwanych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września

2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).